

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Věra Kocmanová

Datum vytvoření: 18.4.2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_24_CJ_NP1

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace,

Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Česká literatura ve 2. polovině 19. století

**Téma: Jan Neruda, Povídky malostranské, Jak si pan Vorel nakouřil
pěnovku**

**Metodický list/anotace: Rozbor povídky za pomoci ukázek s použitím
interaktivní tabule**

JAN NERUDA

POVÍDKY MALOSTRANSKÉ

JAK SI NAKOUŘIL PAN VOREL PĚNOVKU

„Dne 16. února roku tisíc osm set čtyřicet a ještě několik otevřel pan Vorel svůj krupařský krám u Zeleného anděla...

Mnohý lehkovážný sobě snad pomyslí, že odevření nového krupařského krámu nebylo ani tak zvláštní událostí. Ale takovému bych řekl jen: „Ty nebohý!“ nebo bych docela jen pokrčil ramenama a neřekl ničeho...

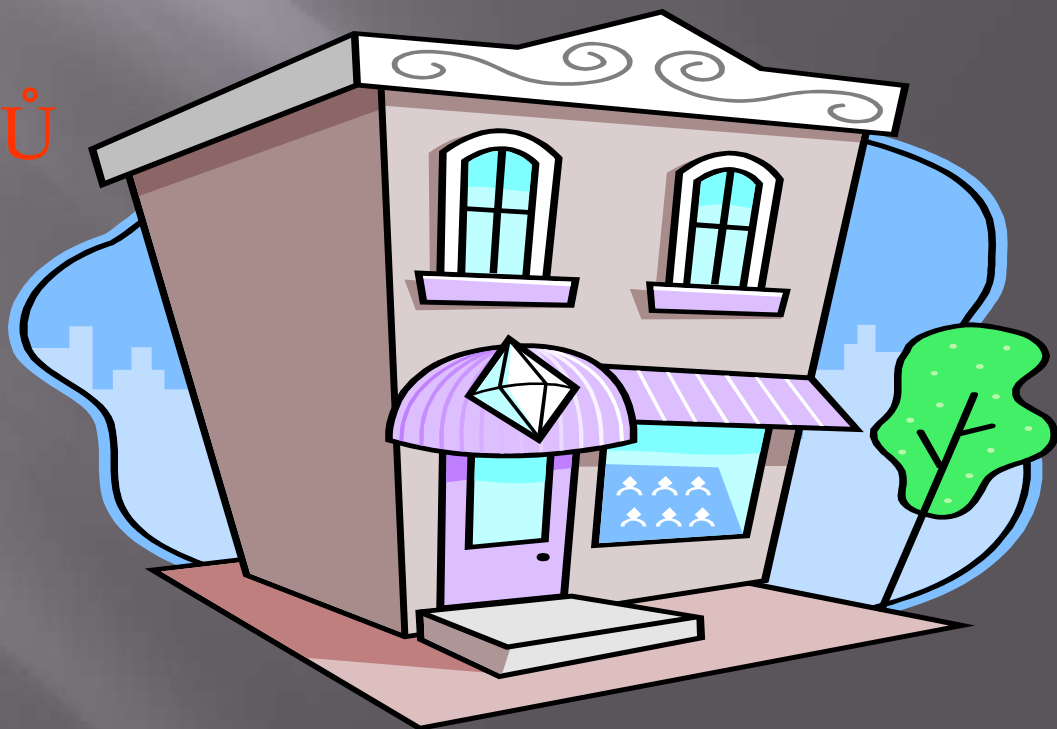
Tenkrát mělo vše svoje místo určené, zařídit najednou krupařství tam, kde bylo na příklad dřív kupectví, patřilo mezi věci tak hloupé, že na to nikdo ani nepomyslí. Krám se dědil s otce na syna...“⁽¹⁾

**JAK SE STAVĚLI MALOSTRAŇÁCI
KE ZMĚNÁM?**

NAJDETE VÝRAZ S ODLIŠNÝM PRAVOPISEM?

„Ale pan Vorel byl nejen člověk naprosto cizí,
nýbrž zřídil si krupařský krám v domě
U zeleného anděla, kde předtím přece jaktěživ
nebyl krám žádný, a dal kvůli tomu také prolomit
zed' přízemního bytu ven do ulice!“ (2)

JAKÉ ZÁSADY
MALOSTRAŇÁKŮ
PAN VOREL
PORUŠIL?

„Bylo tomu právě také tak asi čtvrt roku, co se pan Vorel byl přistěhoval do Ostruhové ulice, přicházel odněkud z venkova. Nevěděli o něm ničeho, než že je synem mlynáře, snad by jim byl sám pověděl víc, a to ochotně, ale neptali se ho. Jevili naproti němu veškerou pýchu domorodců, byl jim cizí...

A přec měl pan Vorel dnes zcela novou pěnovku, kovanou stříbrem, a byl si ji pořídil jen proto, aby vypadal jako soused...“⁽³⁾

JAK SE CHOVALI MALOSTRAŇÁCI
K PANU VORLOVI?

„Dne 16. února, v šest hodin ráno, otevřel tedy pan Vorel svůj krám u Zeleného anděla. Sousedé a sousedky, když šli kolem, podívali se dobře dovnitř, a některý učinil krok nazpět, aby se podíval ještě jednou Ale do krámu nevešel nikdo...

Tu šla ulicí vzhůru setníkovic slečna Poldýnka. Vypravovalo se o ní již asi čtyřikráte, že se bude vdávat, a světlé oči její měly onen výraz lhostejnosti, vlastně unavenosti, jaký se vkrade do očí všech dam, když čepec nejde trochu dlouho.“⁽⁴⁾

CO VÍME O SLEČNĚ POLDÝNCE?

„Poníženež ruku líbám. Čím posloužím?“ tázal se ochotně pan Vorel, ustoupil na dva kroky zpět a položil pěnovku na pudl.

„Dva žejdlíky prostřední krupice,“ poručila slečna Poldýnka a obrátila se napolo z krámu ven.

Pan Vorel se činil. Naměřil dva žejdlíky, přidal skoro půl a vsypal to do papírového sáčku. Bylo mu, jako by něco při tom mluvit měl. „Ráčíte být jemnostslečinko, tuze spokojena,“ koktal. „Tak – prosím zde!“

„První počinek od krásné slečinky – to budu mít nějaké štěstí!“

Slečna Poldýnka podívala se na něho chladně a vyvaleně. Takový cizí krupař! Mohl by být rád, kdyby si ho vzala tamhle mydlářovic zrzavá Anuše, a dovoluje si-. Neodpověděla a vykročila ven.“⁽⁵⁾

ČÍM URAZIL PAN VOREL SLEČNU POLDÝNKU?

„Pan Vorel si mnul ruce. Vyhlídl zas do ulice a zrak jeho spočinul na panu Vojtíškovi, žebráku. Okamžik na to stál pan Vojtíšek, modrou čepici v rukou, na prahu.

„Zde je dobrák,“ prál pan Vorel lidumilně, „přijďte si každou středu.“ Pan Vojtíšek se usmívavě poděkoval a šel.“⁽⁶⁾

KDO JE PAN VOJTÍŠEK?

OBJEVILA SE JEHO POSTAVA

V JINÉ POVÍDCE?

„Ale u Hlubokého sklepa stála setníkovic slečna Poldýnka a právě vypravovala paní radové Kdojekové: „On tam má tolik kouře, že je všechno jako uzené.“

Do večera si vyprávěli již veškeří sousedé, že v krámě páně Vorlově zapáchá všechno tabákovým čmoudem, mouka že je jako pražena a kroupy uzeny. A již neříkali panu Vorlovi jinak než „uzený krupař“ - osud jeho byl rozhodnut. Pan Vorel netušil ničeho.

Krám pustnul a chudnul. As po pěti měsících začly pana Vorla navštěvovat podezřelé postavy, židé. Sousedé si povídali zcela určitě, že Malá Strana uvidí bankrot. „Kdo se jednou se židy spustí!“⁽⁷⁾

**PROČ LIDÉ U PANA VORLA NENAKUPOVALI?
KDO A PROČ PANA VORLA NAVŠTĚVOVAL?**

„K svatému Havlu již se vyprávělo, že pan Vorel bude vystěhován a domácí pán, že z krámu udělá zase byt. Konečně, den před stěhováním, zůstal krám zavřen nadobro.

Následujícího dne bylo ale před zavřeným krámem páně Vorlovým do devíti hodin zrána až do večera pořád plno lidí.

Vypravovalo se, že pan domácí dal, když nemohl nikde pana Vorla nalézt, krám násilně otevřít, do ulice že vypadla dole dřevěná stolička a nahoře že se vyhoup nešťastný krupař, oběšený zcela ve výši na skobě.“⁽⁸⁾

„O desáté hodině přišla soudní komise a vešla do krámu domem. Sňali samovraha a pan Uhmühl, malostranský policejní komisař, pomáhal.

Sáhnul do kalmuku nebožtíkova a vyndal z něho dýmku. Držel ji k světlu a pravil: „Tak krásně nakouřenou pěnovku jsem ještě neviděl – podívejte se!“⁽⁹⁾

PROČ SE PAN VOREL OBĚSIL?

ODPOVĚDI

Obyvatelé Malé Strany neměli rádi změny.

Odevření – otevření.

Byl to „cizinec“, zřídil obchod tam, kde předtím nikdy nebyl, dokonce nechal probourat dveře.

Ignorovali ho, i když on se jim snažil přiblížit, koupil si kvůli tomu i pěnovku.

Dívky v jejím věku byly již provdané a ji trápilo, že je ještě svobodná.

Oslovoval ji slečno, ona myslela, že se jí posmívá.

Pan Vojtíšek byl žebrák, pojednává o něm
povídka Přivedla žebráka na mizinu.

Slečna Poltýnka ho pomluvila, že vše v jeho
obchodě je načichlé kouřem z dýmky.

Navštěvovali ho židé, zřejmě si u nich půjčil
peníze.

Zbankrotoval.

▣ POUŽITÁ LITERATURA, CITACE

- ▣ NERUDA, Jan. *Povídky malostranské*. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956, (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9)
- ▣ Zdroj klipartů: MS Office, Verze : 14.0.6123.50